

Eelmise ajakirjanumbri keeleviktoriini õiged vastused

1. Leia sõnavormide erinevad tähendused: *poegi* (4 tähendust), *tirin* (3 tähendust), *kulu* (3 tähendust).
 Vastus: poegi: 1) mitmuse osastav sõnast poeg, 2) käskiva kõneviisi ainsuse 2. pööre verbist poegima, 3) gi-liiteline ainsuse omastav sõnast pood, 4) gi-liiteline käskiva kõneviisi vorm verbist pugema – nt Sa poegi talle külje alla; tirin: 1) supinõu, 2) ainsuse 1. pööre verbist tirima; 3) heledakõlaline pidevalt vibreeriv heli; kulu: 1) (eelmise aasta) kuivanud rohi, 2) kõnekeeles tuvi, 3) käskiva kõneviisi 2. pööre verbist kuluma, 4) majandustermin raha väljamineku kohta.
2. Leia neli sõnavormi, millega saab samal ajal väljendada nii ainsust kui ka mitmust.
 Vastus: ainsuse ja mitmuse tähendusi väljendavad näiteks sellised vormid:
 laed: ainsuses verbi laadima 2. pööre, mitmus sõnast lagi;
 poed: ainsuses verbi pugema 2. pööre, mitmus sõnast pood;
 saed: ainsuses verbi saagima 2. pööre, mitmus sõnast saag;
 teed: ainsuses verbi tegema 2. pööre, mitmus sõnast tee.
3. Sõna „tibutama” tundub olevat tuletatud sõnast „tibu”, aga ei ole. Leia veel kolm selliseid looma nimedega näiliselt seotud tegusõna.
 Vastus: *hakkima, kaanima, kärpima, kiiluma, kiiskama jne.*
4. Tänapäeva eesti keeles on viis kõneviisi: kindel kõneviis e indikatiiv, tingiv kõneviis e konditsionaal, käskiv kõneviis e imperatiiv, kaudne kõneviis e kvotatiiv ja möönev kõneviis e jussiiv. Ajaloolise eesti keele kõneviiside süsteemi hulka on kuulunud potentsiaal, mis kadus eesti keelest 16.–17. sajandiks. Mida see kõneviis väljendas ning mis oli selle tunnus?
 Vastus: väljendas võimalikkust ja tunnus oli -ne.
5. Millise ajaloolise eesti keele käändega on seotud niisugused tänapäevani säilinud vormid nagu „meritsi” ja „maitsi”? Mis tähendust see kääne on väljendanud?
 Vastus: prolatiiv (või vastavalt ekstsessiiv / instruktiiv ehk viisiütlev) ning väljendanud on see liikumisteed (vastavalt eemaldumist või lahkumist / viisi).

Tähelepanu, keeleviktoriin!

1. 1781. aastal ilmus Johann Lithanderi tõlkes esimene eesti-keelne kokaraamat pealkirjaga „Köki ja Kokka Ramat”, kus on kirjeldatud nii paljude tänapäevani tuntud kui ka nüüdseks unustusse vajunud roogade valmistamist. Millist praegugi tuntud magusrooga on selles raamatus nimetatud *lumemoosiks*?
2. Maailmas on umbes 6000–7000 keelt. Umbes mitmendal kohal on eesti keel kõnelejate arvu poolest?
3. 19. sajandi II poole ja 20. sajandi alguskümneni viljakamaid eesti keele uudissõnavara loojaid oli Karl August Hermann. Mis erialavaldkonna sõnavara hulka kuulusid ning mida tähendasid tema loodud terminid:
 - 1) „väike rõõmu-lauleldus”,
 - 2) „kargav hallikas”,
 - 3) „kõma-õpetus”?

Vastused palume saata Emakeele Seltsi aadressile
es@eki.ee enne 1. septembrit 2013.
Võitjatele auhinnad!

Eelmise keeleviktoriini võitjad olid:
Kaili Miil ja Toomas Tõnissoo.
Eriauhinna sai õpetajate-nõustajate rühm, kes
Friisimaa õppereisilt naastes kogus bussis lausa 100
nn *tibutama*-sõna. Õnnitleme!